

א' אב תשפ"ג

19 ביולי 2023

תיק 82031

פסק דין

לבין

בעניין שבין

הנתבע, והתובע שכנגד

התובע, והנתבע שכנגד

א. רקע ועובדות מוסכמות

התובע הינו בעל מוסך הנמצא בשטח הקיבוץ א' (להלן: המוסך). במהלך חודש אפריל 2020, סייע הנתבע לתובע בתיקון רכב. מתוך ההיכרות ביניהם, ביקש הנתבע להשתמש במוסך ובציוד של התובע באופן שוטף, כדי לתקן רכבים השייכים ללקוחות של הנתבע. בתמורה לכך, הוסכם בעל פה בין הצדדים, כי הנתבע ישלם לתובע עמלה בסך 15% מהתשלום שיקבל מלקוחותיו. כמו כן, אם יתבקש הנתבע לתקן רכבים של לקוחות התובע, ישלם לו התובע את עלות התיקון.

היות והנתבע היה מצוי בהליכי פשיטת רגל, והיה זקוק להוכחת הכנסה, הוסכם בין הצדדים, כי התשלום יתבצע באופן הבא: הלקוחות של הנתבע ישלמו לתובע, והתובע ישלם שכר חודשי לנתבע וינפיק עבורו תלוש שכר, המגלם את ההסכם ביניהם. במקביל, יערכו הצדדים חישוב סופי לצורך שילום ההפרשים אם יידרשו. הנתבע הנפיק תלושי שכר בסך 6500 ₪ כשכר נטו, עבור החודשים מאי 2020 – פברואר 2021. הנתבע שילם בפועל סך 6500 ₪, עבור 7 חודשים, ולא הפריש תשלום פנסיה עבור התובע. כמו כן הנתבע קיבל אישור רפואי לחופשת מחלה בין התאריכים 27.8.20 – 30.11.20, שה"כ 96 יום, אולם בפועל עבד במוסך גם בחלק מתקופה זו.

עוד סיכמו הצדדים ביניהם בעל פה, כי הנתבע ישלם דמי שכירות עבור שימוש במחסן הנמצא בשטח המוסך של התובע, בסך 1000 ₪ לחודש. המחסן ישמש את הנתבע כמקום עבודה ואחסון ציוד. הנתבע ביקש מהתובע לסגור את המחסן על ידי בעל מקצוע, כדי להגן עליו מפני פריצות, סוכס כי הסגירה תהיה על חשבון הנתבע, היות ולתובע לא היה צורך בשיפור המיגון על המחסן. בשלב כלשהו – הצדדים חלוקים באיזה שלב – סוכס כי התובע יבצע את הסגירה, והנתבע ישלם עבור עבודה זו סך 4000 ₪+מע"מ, על פי הצעת מחיר שהשיג הנתבע. בסופו של דבר התובע סגר את המחסן בעבודות ריתוך בעצמו, בחודש מרץ 21. הנתבע איחסן במחסן זה ציוד, אולם עבד בחדר האוכל שבמוסך. הנתבע לא שילם לתובע דמי שכירות עבור המחסן, ולא שילם עבור עבודות הסגירה שביצע התובע. לאחר זמן, החליף התובע את המנעול של המחסן, משום שאיבד את האמון בנתבע.

כמו כן, הנתבע רכש רכב סיטרואן מהתובע, שילם על חשבוננו את הביטוחים וההוצאות הנדרשות, אולם לא רשם אותו על שמו בגלל שהוא מצוי בהליכי הפשי"ר. בזמן השימוש ברכב, נצברו חובות

על שמו של התובע, בעל הרכב על פי הרישום, בגין נסיעה בכביש 6 ודו"ח חנייה. חובות אלו לא שולמו על ידי הנתבע. בעקבות חובות אלו, ביקש התובע כי הנתבע יחזיר את הרכב לרשותו, ומשלא נענה, הוא ביטל את רשיון הרכב.

הנתבע הפסיק לבצע תיקונים במוסך של התובע באופן שוטף בחודש מרץ 21, אולם ציוד שלו נשאר במחסן של התובע, והוא המשיך לבצע עבודות מזדמנות עד יולי 21. היות ובין הצדדים התגלעו מחלוקות שונות, עד שהיחסים ביניהם עלו על שרטון, פנו הצדדים לבית הדין, ובו מתנהלת ביניהם תביעה, ותביעה שכנגד.

ב. טענות התובע והנתבע

להלן סיכום טענות התובע והנתבע בנוגע לתביעות תשלומים שונים מצד התובע:

טענת התובע	תשובת הנתבע	תגובת התובע
דמי שכירות מחסן דמי שכירות המחסן בסך 19,305 ₪. בגין אחסון הציוד במחסן. הסכום נקבע על פי חישוב התקופה שבה אוחסן הציוד לטענת התובע.	גם לשיטתו של התובע, הנתבע צריך לשלם לכל היותר סך של 13,000 ₪ עבור שימוש במחסן במשך 13 חודשים בלבד, וייתכן אף שהנתבע צריך לשלם על שימוש במחסן למשך 8 חודשים בלבד שבהם המחסן היה פנוי מציוד של התובע לצורך שימוש של הנתבע. אמנם ציוד של הנתבע נשאר במחסן במשך זמן נוסף, לאחר שעזב את המוסך, אולם התובע הוא שמנע ממנו לפנות את המחסן, כאשר בחודש 8.21 לא היו בידי הנתבע מפתחות למנעול החדש של המחסן, שאותו התובע החליף.	השימוש במחסן לא היה מותנה בסגירתו, וזו היתה בקשה מאוחרת לעצם הסיכום ביניהם על התשלום. כמו כן, התובע לא מנע מהנתבע עד לרגע זה לפנות את הציוד מהמחסן.
מעבר לכך, הנתבע פטור מכל תשלום עבור דמי שכירות המחסן, כיון שהוא התנה את השימוש במחסן		

	בכך שהתובע יפעל לסגירתו לאלתר באופן שיגן על הציוד היקר של הנתבע. אולם בפועל המחסן נסגר רק לאחר שהנתבע עזב את המוסך בחודש 3.21, והמחסן נסגר באופן חלקי ולא מקצועי, כך שהמחסן לא היה מוגן מפני פריצה.		
התובע סגר את המחסן לפני שהנתבע עזב את המוסך, בריתוך רשת והתקנת דלת, והנתבע לא קצב זמן מוגדר לביצוע סגירת המחסן	הנתבע פטור מלשלם עבור סגירת המחסן, היות והוא נעשה לאחר שהנתבע עזב את המוסך בחודש 3.21. בנוסף, הסכום שבו נקב התובע נקבע בהתאם לעבודה מקצועית של מומחה בתחום. אולם התובע לא ביצע עבודה מקצועית וסגירה הרמטית, אלא ריתוך רשת ברזל, כך שעלות עבודתו לא מוערכת בסכום שמבקש התובע. בנוסף, התובע היה מוכן לקבל תשלום של 4,000 ₪ בלבד ללא תוספת מע"מ.	תשלום עבור עבור עבודת סגירת המחסן בסך 4,680 ₪ (4000 ₪+מע"מ).	עבודת סגירת המחסן
	הנתבע מודה בחוב העקרוני, אולם ישלם לתובע רק כנגד אסמכתאות.	תשלום עבור אגרת נסיעה בכביש 6 ברכב השייך לנתבע, ורשום על שם התובע, בסך 1729 ₪	אגרת נסיעה בכביש 6
	הנתבע מודה בחוב העקרוני, אולם ישלם לתובע רק כנגד אסמכתא.	תשלום עבור דו"ח חניה ברכב השייך לנתבע, ורשום על שם התובע, בסך 100 ₪	דו"ח חניה
התובע נאלץ לבצע את החלפת המנעולים, עקב חשש ממשי לפגיעה מצדו של הנתבע,	הנתבע פטור מתשלום זה, היות והתובע ביצע את החלפת המנעולים על דעת	תשלום עבור החלפת מנעולים של המחסן בסך 485 ₪.	החלפת מנעולים

<p>בעקבות איומים בשיח ותכתובות ביניהם.</p>	<p>עצמו. כמו כן, אין מקום לתביעת תשלום בלי אסמכתא להוצאה זו, הסכום שהתובע דורש כפול מעלות של סט מנעולים.</p>		
<p>התובע פירט את הרכבים המדוברים עם מספרי הרישוי שלהם.</p>	<p>הנתבע פטור מתשלום זה, היות והתובע לא מפרט באילו רכבים מדובר, ולא הביא כל הוכחה לתיקונים ועבודות אלו, ולא הביא אסמכתא לתשלום המדובר. כך שמדובר בטענה חסרת ביסוס.</p>	<p>דמי עמלה עבור עבודות תיקון שביצע הנתבע עבור לקוחותיו במוסך של התובע, בסך מוערך של 6275 ₪. בנוסף מבקש התובע טענת קיזוז דמי עמלה עבור עבודות תיקון נוספות, בסך כולל של 10,525 ₪.</p>	<p>עמלה מתשלום לקוחות הנתבע</p>

ג. טענות התובע שכנגד

להלן סיכום טענות התובע שכנגד והנתבע שכנגד בנוגע לתביעות תשלומים שונים מצד התובע שכנגד:

תגובת התובע	תשובת הנתבע שכנגד	טענת התובע שכנגד	
	<p>פטור מתשלום, היות והתובע שכנגד לא העביר את הסכום המדובר, ואין כל מקום לטענה על הפרשי שכר באופן קבוע, היות והתובע שכנגד לא היה שכיר של הנתבע שכנגד, אלא נערכו ביניהם הסדרי תשלומים בהתאם לסיכומים.</p>	<p>הפרשי שכר בסך 8,272 ₪, על פי תחשיב של 752 ₪ לחודש, למשך 11 חודשים. חישוב זה מבוסס על כך שהתובע שכנגד העביר לנתבע שכנגד תשלום בסך 8,508 ₪ מדי חודש.</p>	<p>הפרשי שכר</p>
	<p>הנתבע מודה בתשלום עבור הפרשות לפנסיה בסך</p>	<p>תשלום עבור הפרשות לפנסיה בסך 16,050 ₪,</p>	<p>הפרשות לפנסיה</p>

	<p>על פי תחשיב של 1,459 ₪ לחודש, למשך 11 חודשים. חישוב זה מבוסס על כך שהתובע שכנגד העביר לנתבע שכנגד תשלום בסך 8,508 ₪ מדי חודש.</p>	<p>14,090 ₪ (הכולל הפרשות עובד ומעביד) על פי תחשיב של 1,409 ש"ך לחודש למשך 10 חודשים. חישוב זה מבוסס על 20% משכר הברוטו הנקוב בתלוש השכר, שמשקף את כלל ההפרשות הנדרשות עבור פנסיה.</p> <p>תשלום זה יבוצע כאשר התובע שכנגד ימסור לו את פרטי קופת הפנסיה שלו.</p>
קרון השתלמות	<p>תשלום עבור קרון השתלמות</p>	<p>הנתבע פטור מתשלום, היות ולא היתה כל התחייבות להפרשה לקרון השתלמות.</p>
דמי מחלה	<p>תשלום עבור חופשת מחלה בסך 26,000 ₪, על פי תחשיב של 6,500 ₪ לחודש למשך 4 חודשים.</p>	<p>הנתבע שכנגד פטור מתשלום זה, היות והתובע שכנגד לא הגיש בקשה לדמי מחלה בזמן אמת, והמשיך לעבוד במוסך במשך תקופת המחלה שלו, וקיבל שכר בהתאם לסיכום החשבונות שבין הצדדים. כמו כן לא ניתן לדווח על ימי מחלה באופן רטרואקטיבי.</p>
עבודות עבור לקוחות הנתבע שכנגד	<p>תשלום עבור עבודות שביצע התובע שכנגד ללקוחות של הנתבע שכנגד על פי בקשתו, בסך כולל של 6,435 ₪.</p>	<p>הנתבע שכנגד מודה בחוב בסך 585 ₪ בלבד. שאר התיקונים שביצע התובע שכנגד לא הצליחו, ואף גרמו להוצאות עבור הנתבע שכנגד, אותם הוא מבקש לקבל כטענת קיזוז.</p>
עבודות עבור	<p>החזר תשלום (בניכוי עמלה לנתבע שכנגד)</p>	<p>הנתבע שכנגד מודה בחוב זה בסך 1,404 ₪.</p>

		עבור תשלום שקיבל הנתבע שכנגד עבור עבודות שביצע התובע שכנגד ללקוחותיו בסך כולל של 1,404 ₪.	לקוחות התובע שכנגד
הרכב ניזוק כשעמד בשטח השייך למוסך, ולכן הוא באחריות בעל המוסך.	הנתבע שכנגד פטור מתשלום זה, היות והרכב הניזוק לא היה באחריותו, משום שלא עמד בשטח המוסך. כמו כן, התובע שכנגד לא הביא אסמכתא לחוב זה.	תיקון נזק לשמשת רכב של לקוח התובע שכנגד, ששהתה ליד המוסך של הנתבע שכנגד, בסך 2000 ₪.	נזק ללקוח התובע שכנגד
	הנתבע שכנגד פטור מתשלום זה, היות והתובע שכנגד איחסן את הרכב ושילם דמי אחסנה על דעת עצמו, ללא דרישה כזו מהתובע, והיה יכול אף לאחסנו במוסך. כמו כן, התובע שכנגד לא הביא אסמכתא לחוב זה.	דמי אחסנת רכב סיטרואן שרכש התובע שכנגד, לאחר שהנתבע דרש להשביתו, בסך כולל של 7,200 ₪, על פי תחשיב של 30 ₪ ליום, למשך 8 חודשים	דמי אחסנת רכב התובע שכנגד
נאמר מראש, כי התובע שכנגד לא יוכל להעביר בעלות על הרכב. קניית הרכב היתה על דעת כן.	הנתבע שכנגד פטור מתשלום זה, היות והוא לא ביקש לרכוש את הרכב בחזרה.	היות והנתבע שכנגד לא מאפשר שימוש ברכב, מתבקש תשלום עבור רכישה חוזרת של רכב סיטרואן שנמכר לתובע שכנגד בסך 4,900 ש"ח, בחישוב העלויות והתיקונים שנערכו בו, בסך 11,000 ₪	רכישה חוזרת של רכב התובע שכנגד
	הנתבע שכנגד לא צריך לשלם על הוצאות עבור הרכב שהיה בשימוש התובע שכנגד, ונשאר בחזקתו.	תשלום עבור רכישת ביטוחים וטיפול טסט עבור הרכב שנמכר בחזרה לנתבע שכנגד, בסך 4,274 ₪.	החזר הוצאות עבור רכב התובע שכנגד

--	--	--	--

ד. נושאים לדיון

1. מהי מערכת היחסים שבין הצדדים?
2. חיוב הנתבע בתשלום דמי שכירות המחסן
3. חיוב הנתבע בתשלום עבודות סגירת המחסן
4. חיוב הנתבע בתשלום אגרת נסיעה בכביש 6
5. חיוב הנתבע בתשלום דו"ח חניה
6. חיוב הנתבע בתשלום החלפת מנעולים
7. חיוב הנתבע בתשלום עמלה מרווחי תיקון רכבי לקוחות הנתבע
8. חיוב הנתבע בתשלום הוצאות מיותרות
9. חיוב התובע בהפרשות פנסיה וקרן השתלמות
10. חיוב התובע בתשלום דמי מחלה
11. חיוב התובע בתשלום עבור תיקון רכבי לקוחות התובע
12. חיוב התובע בתשלום עבור תיקון רכבי לקוחות הנתבע תובע
13. חיוב התובע בתשלום נזק לרכב לקוח הנתבע
14. חיוב התובע בתשלום דמי אחסנה לרכב שמכר לנתבע
15. חיוב התובע בביטול עסקת מכירת הרכב, ובהוצאות הרכב

ה. מערכת היחסים שבין הצדדים

על אף שהתובע הנפיק תלושי שכר לנתבע, הרי שמדברי הצדדים בדיון, כפי שמשקף בפרוטוקולים, עולה, כי מוסכם היה שלא התקיימו ביניהם יחסי עובד מעביד. התובע כמו הנתבע הם עובדים עצמאיים. לקוחות המוסך המטופלים על ידי הנתבע, משלמים לתובע, וכנגד זה משלם הנתבע לתובע בתלושי שכר המגלמים את הסיכום ביניהם, וזאת רק לצורך כלכלי של הנתבע בתהליכי הפשי"ר. הנתבע לא מקבל שכר לפי שעות עבודה כמקובל בתשלומים המונפקים בתלוש, אלא כקבלן המקבל שכר לפי תוצרת ושירות (רמ"א חו"מ שלג, ה; 'חוקי התורה: קבלנות', סעיף 2).

כן ניתן לקבוע כי התקיימה ביניהם מערכת יחסים מורכבת: מצד אחד, התקיימה מערכת יחסים של מזמין-קבלן, כך שהנתבע מספק שירותי אבחון לתובע, ומקבל שכר בהתאם לכך. בנוסף לכך, התקיימה ביניהם מערכת יחסים של שוכר-משכיר, כך שהנתבע שוכר מהתובע את השימוש במחסן, בצידוד ובשירותים הנלווים, ומשלם על כך לתובע בגילום של 15% עמלה מתשלום לקוחות התובע.

ו. תשלום דמי שכירות המחסן

מוסכם כי שני הצדדים הסכימו ביניהם על תשלום של 1000 ₪ לחודש עבור שימוש במחסן, שנועד גם לאחסון ציוד, והנתבע איחסן שם בפועל ציוד שלו. כמו כן מוסכם, כי הנתבע ביקש שהמחסן יהיה סגור באופן הרמטי. הצדדים נחלקו בשאלה האם ההסכמה לתשלום דמי שכירות הותנתה מראש בסגירת המחסן, או שרק בהמשך היתה בקשה מהנתבע לסגור את המחסן. כמו כן התעורר ספק, האם מטרת סגירת המחסן היתה כדי לאפשר עבודה נוחה בפרטיות, או כדי שניתן יהיה לאחסון בו ציוד יקר בדווקא כך שיהיה מוגן מפני פריצות.

בית הדין סבור, כי הנתבע חייב בתשלום דמי שכירות המחסן, היות והוא השתמש במחסן באיחסון הציוד שלו. תחילה נבהיר כיצד הסכם השכירות קיבל תוקף מחייב, ואחר כך נדון בטענות הצדדים.

בין הצדדים אמנם לא נחתם הסכם שכירות, ולא בוצע כל תשלום עבור השכירות. מדובר היה בהסכם בעל פה בלבד. אולם ההלכה קובעת, כי ניתן לתת תוקף מחייב להסכם כזה, באמצעות פעולת חזקה שהשוכר מבצע בנכס. חזקה בשכירות קרקע פירושה שימוש בנכס (**מחנה אפרים**, שכירות א; **נתיבות המשפט** קצב, ו). נמצא אם כן, ששימוש הנתבע במחסן על ידי אחסון הציוד שלו בתוכו, נחשב לפעולת קנין הנותנת תוקף מחייב להסכם השכירות.

כעת נדון בטענות הנתבע לפטור עצמו מתשלום דמי השכירות, כדלקמן.

מטענת הנתבע לכך שהיתה התחייבות של התובע לסגירת המחסן, הוא מבקש לגזור שתי משמעויות:

(א) תנאי להסכם השכירות: הנתבע טוען שהוא פטור מתשלום דמי השכירות, כיון שהסכם שכירות המחסן היה מותנה מתחילתו בסגירת המחסן. דומה הדבר ליגילוי דעת, הנזכר בהלכה, כי אם הקונה מגלה דעתו בשעת המכר, שהוא קונה לשם מטרה מסוימת, ולא ניתן היה לממש את המטרה הזו, בידו לבטל את עיסקת המכר (**שו"ע** חו"מ רז, ג).

אולם בנידון דידן טענה זו מוכחשת ע"י התובע, הטוען שהנתבע לא אמר בפירוש בשעת הסכם השכירות שהיא מותנית בסגירת המחסן. ואכן נפסק להלכה, כי גילוי דעת של הקונה מועיל רק אם נאמר בפירוש בשעת הקנין (**שו"ע** חו"מ רז, ד).

אמנם כלל גדול בידינו ממונות, כי במקום ספק אין לחייב את הנתבע משום הכלל המוציא מחבירו עליו הראיה, אך שונה הדבר בנידון כאן, כיון שהקנין עצמו לא מוטל בספק. ההלכה קובעת כי במקום שהתבצע קנין, והמקח נכנס לרשות הקונה בפועל, הרי שהקונה נחשב מוחזק בנכס. במקרה כזה, אם התעורר ספק על קיומו של תנאי שמבטל את המכירה, אזי יש להעמיד את הקנין על חזקתו, ולהכריע כי הקנין תקף ולא ניתן לבטלו מחמת התנאי המסופק (**שו"ת הרשב"א** א, תתקעב, הובא בבית יוסף חו"מ כט; **קצות החושן** רנא, א; **נתיבות המשפט** רנא, א). בנידון שלפנינו, הסכם השכירות נכנס לתוקף מחייב, עם תחילת השימוש של הנתבע במחסן, שהופך את הנתבע למוחזק בפועל בזכות השימוש במחסן, וממילא בתשלום דמי שכירות. טענת הנתבע לכך שהשכירות היתה מותנית, מוכחשת ע"י התובע, ולפיכך אין בכוחה לפטור אותו מחיוב תשלום דמי שכירות המתחייבים מחמת שימושו בפועל במחסן.

ב) פגם במושכר : הנתבע טוען שהוא פטור מתשלום דמי שכירות, כיון שהמחסן המושכר היה פגום בכך שלא נסגר כפי התחייבות התובע.

לדעת בית הדין, ברור כי טענה זו דינה להידחות לגבי התקופה הראשונה שבה הנתבע היה אחראי לסגירת המחסן. טענה זו אפשרית רק לגבי התקופה שבה התובע לקח על עצמו את האחריות לטיפול בסגירת המחסן.

ובכן, לפי דברי הנתבע, למחסן היה פגם משמעותי בכך שלא היה סגור, ולא היה ניתן לאחסן בו ציוד יקר ולהשתמש בו בצורה מלאה, ולפיכך הוא פטור מתשלום עבורו. טענה זו מוכחשת ע"י התובע, משום שלדבריו סגירת המחסן היתה התחייבות צדדית מעבר להסכם השכירות לכשעצמו. כלומר, לדברי התובע, פעולת הסגירה היתה שירות נפרד שהתחייב התובע לתת לנתבע, תמורת תשלום שכר עבודה. אולם לא היה מדובר בתיקון פגם של המחסן כחלק מהסכם השכירות.

בנידון זה נחלקו דעות הדיינים:

לדעת רוב הדיינים, אף טענה זו של הנתבע דינה להידחות, מהטעם הנזכר לעיל. היות וקנין השכירות הוא ודאי, והנתבע הוחזק בפועל בזכות השימוש במחסן כפי שהוא ללא סגירה, הרי שמכך נובע חיוב דמי שכירות מלאים. כלומר, ההכרעה לגבי תוקפו של קנין השכירות, שלא ניתן לבטלו מחמת ספק של הדרישה לסוגרו, משליכה במישרין לגבי חיוב דמי שכירות מלאים על המחסן, שלא ניתן לבטלם מחמת ספק זה. על הנתבע מוטל נטל הראיה שסגירת המחסן הינה תיקון פגם של המושכר, ולא שירות נוסף של התובע, וכיון שטענתו מוכחשת ואין בידו ראיה, הוא חייב בתשלום מלא של דמי השכירות לכל אורך התקופה.

לדעת מיעוט הדיינים, יש מקום לטענה זו של הנתבע, וכי יש לחלק בין שתי הטענות, על פי הגדרת הצד המוחזק בכל אחד מהנידונים. הנידון לעיל היה לגבי תוקף קנין השכירות עצמו, וכיון שהנתבע הוחזק בפועל בשכירות המחסן, לא ניתן לבטל את קנין השכירות מחמת הספק. אולם הנידון כאן הוא לגבי תשלום דמי השכירות, מחמת ספק בפגם שהיה במושכר. וכיון שהנתבע מוחזק בכספו, לא ניתן לחייבו בתשלום. דברי הפוסקים שהוזכרו לעיל (רשב"א, קצות ונתיבות), עסקו רק בספק ביחס לקנין עצמו, שלגביו יש להעמיד את המקח בחזקת הקונה. אולם לא ניתן ללמוד משם לגבי ספק בחיוב תשלום מחמת טענה אחרת, ואדרבה יש להעמיד את ממונו של הקונה בחזקתו ולפטרו מתשלום.

כמו כן, יש להביא לכך ראיה מהלכות שכירות, באופן הכרעת הדין כאשר יש טענות מוכחשות בין המשכיר לשוכר. לדעת הרמ"א (שיז, ב), בכל מקרה של טענות מוכחשות בין הצדדים, יש לחייב את השוכר בתשלום, משום שהמשכיר נחשב מוחזק מחמת הכלל 'קרקע בחזקת בעליה עומדת'. אולם בתום תקופת השכירות, כותב הרמ"א ש"א שהשוכר נאמן במיגו שהיה טוען פרעתי, כיון שהוא מוחזק בממונו. ואילו לדעת הש"ך (שם, ה), לכולי עלמא השוכר יהיה נאמן בתום השכירות במיגו דפרעתי. ובנוסף, לדעת הש"ך, לעיתים השוכר נאמן אף בלא מיגו דפרעתי, כיון שהכלל 'קרקע בחזקת בעליה עומדת', מכריע רק כאשר הספק הוא על השימוש במושכר, ולא כאשר הספק הוא על תשלום השכירות, וכן דעת אחרונים נוספים (מהר"ם פדוואה [לט], מכתם לדוד [ח"ו"מ י], נתיבות המשפט [שיז, ב]). אף שטענת פרעתי כיום היא פחות אמינה, כיון שמקובל לתת קבלות על תשלומים,

או שניתן להתחקות אחרי העברות בנקאיות או תשלום בשיקים - בנידון דידן יש לכך מקום כיון שהצדדים לא הסדירו את אישורי התשלומים ביניהם בצורה מסודרת, והנתבע יכול היה לטעון פרעתי, ולכן יש להאמין במיגו לטענתו שהיתה התחייבות של התובע לסרג את המחסן.

אולם גם לדעת המיעוט, אין לפטור את הנתבע לגמרי מתשלום השכירות, מכמה טעמים:

1. הנתבע השתמש במחסן בכך שאיחסן בו ציוד, והוא חייב לשלם באופן חלקי על הנאת השימוש במחסן, אף שלא נסגר לשביעות רצונו.

2. הנתבע נחשב למודה במקצת, ואינו נאמן להיפטר מתשלום מלא אלא בשבועה דאורייתא. כדי לפוטרו משבועה, יש לעשות פשרה ולחייבו בחלק מהתשלום (שו"ע חו"מ יב, ב).

3. הנתבע היה יכול לסגור את המחסן בעצמו, כשראה שהתובע משתהה עם סגירת המחסן. לחלופין, היה מצופה ממנו, שיודיע לתובע שהוא לא מרוצה מכך שהמחסן לא מסורג. כיון שלא עשה כך, ולא התעקש בפני התובע, יש ריעותא בטענתו להיפטר מדמי שכירות מלאים בגין פגם במושכר שאינו סגור.

למעשה, לדעת המיעוט, יש לחייב את הנתבע בדרך פשרה בתשלום בסך 850 ₪ לחודש, עבור התקופה השניה.

אולם לדעת רוב הדיינים, אין לקבל את טענת הנתבע בנידון דידן. הנתבע הוחזק בשימוש המחסן כפי שהוא, והתובע התנער מהדרישה לחייבו בסגירת המחסן כחלק מחובותיו כמשכיר. לפיכך ברור שאי סגירת המחסן לא יכולה להיחשב לפגם במושכר. אילו היה הנתבע טוען, שהתובע עצמו הסכים בפירוש לכך שהוא מחויב לסגירת המחסן כחלק מהסכם השכירות, והתובע היה מכחיש זאת, ייתכן שהיינו נדרשים לטענתו. אולם הנתבע לא טוען זאת כטענת ברי, ואין אפשרות להגדיר פגם במושכר באופן חד צדדי, כשלא מדובר בפגם מובהק וברור.

על פי הלכות שכירות, טענות השוכר לפטור עצמו מתשלום עשויות להתקבל, כאשר עצם החזקה בקרקע לא מכריעה לגביהן, כגון לגבי משך תקופת השכירות, או גובה תשלום השכירות (שו"ע ורמ"א ונו"כ שיז, ב). אולם כאשר הנתבע הוחזק בפועל בשימוש במחסן, הוא מתחייב בתשלום שכירות עבורו כפי שהוא, ככל שלא מדובר בפגם ברור ומובהק. אין בכוחה של הדרישה לסגירת המחסן, לקבוע כי מדובר בפגם במושכר, בניגוד לחזקה הודאית ולהכחשת התובע. לפיכך, יש להכריע, כי סגירת המחסן היא הסכם נפרד שנערך בין התובע לנתבע, ללא כל תלות בהסכם השכירות. ואם כך, הנתבע חייב בתשלום מלוא דמי השכירות.

אם כן, יש לחייב את הנתבע בתשלום שכירות המחסן, בגין אחסון הציוד בתוכו. ואמנם בחודש יולי 21 התובע מנע ממנו לפנות את הציוד במחסן, עד להסדרת שאר התשלומים ביניהם. אולם עד לחודש מאי 21, הנתבע השאיר את הציוד במחסן מרצונו. ולכן יש לחייב את הנתבע בתשלום חודשי של 1000 ₪, מחודש אפריל 20, עד חודש מאי 21, כלומר 14 חודשים, סה"כ 14 א' ₪.

לסיכום: הנתבע חייב לשלם לתובע 14,000 ₪ עבור דמי שכירות המחסן

ז. תשלום עבודות סגירת המחסן

הצדדים סיכמו מראש על חיוב הנתבע בתשלום 4,000 ₪+מע"מ עבור סגירת המחסן. בסופו של דבר, התובע הביא בעל מקצוע מטעמו שסגר את המחסן באופן חלקי, והתובע עצמו השלים את סגירת המחסן בריתוך רשת והתקנת דלת עם מנעול, בחודש מרץ 21. הנתבע טוען שהוא פטור מתשלום היות והסגירה בוצעה לאחר זמן רב מאז תחילת השכירות, כאשר הוא כבר סיים את העבודה השוטפת במחסן, וכמו כן הסגירה לא בוצעה באופן מקצועי והרמטי כפי שביקש.

לפי טענות שני הצדדים, התקיימו בין הצדדים בענין זה יחסי מזמין-קבלן, היות והנתבע התחייב לשלם עבור שירות שיבצע התובע, ללא תלות בשעות עבודה (רמ"א חו"מ שלג, ה). הסיכום בין הצדדים נערך אמנם בעל פה ללא מעשה קנין בשעתו, אולם ההלכה קובעת שתחילת עבודת הקבלן נחשבת למעשה קנין, המעניק תוקף מחייב להסכם קבלנות (שו"ע חו"מ שלג, א-ד). לכן, עבודת בעל המקצוע מטעם התובע, וכן עבודת התובע בעצמו, היא מעשה הקנין להסכם הקבלנות, שמחייב את הנתבע בתשלום (להרחבה ראו: 'חוקי התורה: קבלנות', סעיפים 2, 9).

לגבי טענת הנתבע כי סגירת המחסן נעשתה באיחור, בית הדין מקבל את טענת התובע, כי ההתחייבות לתשלום עבור סגירת המחסן לא היתה מוגבלת בזמן קצוב, כל עוד הנתבע עובד במוסד של התובע. וכפי שטען התובע, ולא הוכחש על ידי הנתבע, הנתבע הודיע על רצונו לסיים את העבודה במוסד רק לאחר סגירת המחסן. אילו הנתבע היה קוצב מראש זמן לביצוע הסגירה, או לחלופין מתרה בתובע שהסגירה מתעכבת זמן רב מדי, והוא עלול לחזור בו מההתחייבות לשלם עבורה, היה מקום לדון בטענתו. אולם משלא נעשה כך, הנתבע לא יכול להחליט באופן חד צדדי שהתובע סגר את המחסן באיחור כזה שמצדיק לבטל את ההזמנה ולהיפטר מתשלום עבורה, ככל שאין מנהג מקובל שתומך בכך.

כמו כן, לטענת התובע, הנתבע הוא שקיבל על עצמו מתחילה את הטיפול בסגירת המחסן, ורק לאחר זמן ביקש מהתובע לטפל בכך, כך שאין לנתבע להלין על השיהוי בסגירת המחסן אלא על עצמו.

בנוסף, טען ב"כ הנתבע, כי הסגירה שבוצעה בפועל בסורגים בלבד, לא תואמת לאופן הסגירה שהוסכמה על הצדדים, בהתאם לתשלום של 4,000 ₪, הכוללת סגירה הרמטית ומקצועית יותר.

בית הדין דוחה טענה זאת, בשני פנים:

א) מדברי הנתבע עצמו בדיון ה-2 עולה, כי דרישת הסגירה היתה לחיפוי הקירות בסורגים על ידי התובע, ולא מעבר לכך. כפי שמופיע בפרוטוקול, עמ' 3-4:

ש. האם סיכמתם על הפרטים של הסגירה?

ת. נתתי לו להחליט איך תהיה הסגירה. הרעיון הוא שהוא יעשה באופן שיהיה מתאים גם לאינטרסים שלו. הגדרנו שלסגור זה שהיו שער סגירה עם סורגים, וכל הקירות יהיו סורגים. זה לא נעשה, כך שבינואר היו עוד היו ברזלים זרוקים, ועוד לא יכולתי לעשות סדר.

הנתבע לא טען בשום שלב בדיון, שאופן הסגירה של המחסן לא היה כפי שסוכם. טענתו היתה, שהסגירה נעשתה לאחר זמן רב, ושצד אחד לא היה מסורג. לאחר שהתובע השלים את סגירת המחסן, עם דלת ברזל, הרי שהסגירה לכשעצמה ענתה על דרישות התובע.

ב) ב"כ הנתבע צרף תמונה מיום 03/08/21, אשר לטענתו מוכיחה כי המחסן עדיין לא היה סגור כמוסכם בתאריך זה. ברם, בתמונה ניתן לראות כי על שלושת צידי המחסן המופיעים בתמונה מותקנת רשת ברזל, וזאת בהתאם להסכמה בין הצדדים - לפיה תותקן רשת ברזל ע"י התובע או מי מטעמו, והנתבע יתקין לוחות גבס - כך על פי טענות הנתבע עצמו בדיון השני, עמ' 3-4 לפרוטוקול.

יתירה מכך, הנתבע עצמו אמר בדיון (עמ' 11 לפרוטוקול) את הדברים הבאים:

אילו מה שהיה באוגוסט היה כבר במרץ, אז לא הייתי עוזב.

ואף אם חלק מסגירה זו לא נעשתה על ידי בעל מקצוע, אין זו סיבה להפחית מהתשלום עליו התחייב הנתבע, היות ומדובר בריתוך פשוט ללא צורך בגימור מקצועי.

לפיכך הנתבע חייב לשלם לתובע את מלוא הסכום שהתחייב עבור סגירת המחסן.

לסיכום: הנתבע חייב לשלם לתובע 4,000 ₪ + מע"מ עבור סגירת המחסן, סה"כ 4,680 ₪.

ח. תשלום אגרת נסיעה בכביש 6

הנתבע הודה כי עליו לשלם עבור אגרת נסיעה בכביש 6, ברכב מס' 7440358 שהיה בשימוש, כנגד חשבוניות שיציג התובע. התובע הציג חשבוניות על תשלום האגרה לכביש 6 עבור רכב זה, בסך כולל של: 1478.41 + 17% מע"מ, סך הכל: 1,729 ₪.

לסיכום: הנתבע חייב לשלם לתובע 1,729 ₪ עבור אגרת נסיעה בכביש 6.

ט. תשלום דו"ח חניה

הנתבע הודה כי עליו לשלם עבור דו"ח חניה, ברכב מס' 6630213 שהיה בשימוש, כנגד אסמכתא שיציג התובע, וכפי שמופיע בהצהרה החתומה על ידו שהגיש התובע לבית הדין. התובע הציג אסמכתא לדו"ח חניה בסך 100 ₪, בתאריך שבו הרכב היה בשימוש התובע.

לסיכום: הנתבע חייב לשלם לתובע 100 ₪ עבור דו"ח חניה.

י. תשלום עבור החלפת מנעולים

התובע החליף את המנעולים במחסן, עקב איומים מצד הנתבע כלפיו, וחשש שהנתבע ישתמש במחסן ובציוד ללא רשותו, ומבקש לקבל תשלום מהנתבע על כך, בסך 485 ₪, בהתאם לקבלה שהוגשה לבית הדין.

בית הדין סבור כי הנתבע פטור מתשלום זה, מכמה טעמים: מדובר לכל היותר בחיוב גרמא, היות והנתבע לא גרם באופן ישיר נזק כספי לתובע, ואף לא מדובר בנזק שהיה נגרם באופן ודאי, או בנזק שכיח (שו"ע חו"מ שפן, ונושאי כלים שם). כמו כן, התובע החליף את המנעולים על דעת עצמו, ולא ניתן לחייב את הנתבע בתשלום כמי שהיה שותף לכך.

לסיכום: הנתבע פטור מתשלום עבור החלפת המנעולים.

יא. תשלום עמלה מתיקון רכבי לקוחות הנתבע

הצדדים סיכמו ביניהם, כי התובע יקבל 15% מהתשלום שיתקבל מלקוחות הנתבע עבור תיקון רכבם. התובע טוען, כי הנתבע לא העביר תשלום עמלה זו עבור כמה רכבים, כדלקמן.

בכתב התביעה הראשון, טען התובע שהנתבע צריך לשלם 6,725 ₪ כדמי עמלה עבור תיקון רכבים אלו. אולם התובע לא פירט באילו רכבים ותיקונים מדובר, וטען כי סכום זה הוא מוערך בלבד, ללא הצגת אסמכתא לכך. כנגד תביעה זו הודה הנתבע באופן חלקי, כפי שמופיע בפרוטוקול דיון 1 עמ' 7:

נתבע: הערכה שלי על הפורש זה 15 אחוז מארבע וחצי אלף, והאיסוזו אני לא יודע. בגדול הרווח יהיה 3000 שח. אז הרווח הוא 15 אחוז מזה.

אם כך, ניתן לחייב את הנתבע רק על פי הודאתו: 675 ₪ עבור רכב אחד, 450 ₪ עבור רכב נוסף, שה"כ: 1,125 ₪.

בהמשך, טען התובע כי על הנתבע לשלם עמלות עבור תיקונים נוספים, כפי שמופיע בכתב הגנה שכנגד, עמ' 4. אולם, מכיון שאין אסמכתאות לחיובים אלו – ניתן לחייב את הנתבע רק בסכומים בהם הוא הודה. הודאתו מופיעה בפרוטוקול הדיון ה-2, כדלקמן:

1) עבור רכב 'ניטרו': התובע מבקש עמלה בסך 1,500 ₪, והנתבע טוען כי קיבל רק 700 ₪. סכום העמלה לפי זה הוא: 105 ₪.

2) עבור רכב 'אפלנדר': התובע מבקש עמלה בסך 2,000 ₪, והנתבע טוען כי לא קיבל עבורו תשלום. לפיכך אין חיוב לנתבע.

3) עבור רכב 'מרצדס': התובע מבקש עמלה מתוך עלות תיקון משוערת בסך 30 א' ₪. הנתבע טוען כי מדובר ברכב שלו, כך שלא קיבל עבורו תשלום, ותיקן אותו מחוץ למוסד, והתובע רק סייע לו בתיקון.

בית הדין סבור, כי באופן עקרוני, אין הבדל אם הנתבע תיקן רכב של לקוחותיו או שלו. סיבת התשלום אינה רווח שהצדדים צריכים להתחלק בו, היות ולא מדובר בשותפים להשקעה. סיבת התשלום היא שימוש של הנתבע בשירותים של התובע, במוסד ובציוד, כתשלום דמי שכירות. הסכם התשלום בין הצדדים, של עמלה מתוך תשלום הלקוח, הוא רק נוסחה לסכום התשלום, אולם לא משקף את סיבת התשלום.

יחד עם זאת, בית הדין סבור שזכותו של הנתבע לתת הנחות לפי שיקול דעתו. במקרה שניתנה הנחה, התובע יהיה זכאי לקבל 15% מהסכום ששולם בפועל, לאחר ההנחה, ולא 15% מהסכום המלא.

במקרה שהנתבע לא גבה תשלום כלשהו בגלל קרבת משפחה למקבל השירות, נחלקו דעות הדיינים:

לדעת רוב הדיינים – מחד, לא סביר לפטור מתשלום כל עמלה לתובע, שהרי השתמשו בציוד המוסד וכו', ומאידך לא סביר לחייב בתשלום מלא. מתוקף סמכות בית הדין לפשר, אנו קובעים כי כאשר

הנתבע פטר את מקבל השירות מכל תשלום, אזי התובע יקבל עמלה של 15% ממחצית שווי השירות. **לדעת מיעוט הדיינים**, זכותו של הנתבע לא לגבות עמלה כלל במקרים מסויימים, וממילא הנתבע פטור מלשלם כל אגרה בגין אותם טיפולים. היות ומנהג המדינה הוא שאצל פועלים המשתמשים במוסך וכדו' לצרכים אישיים, לא מקובל לגבות תשלום כלשהו, ממילא המשכיר לא מקבל עמלה על טיפול כזה. **הוכרע כדעת רוב הדיינים**.

למען הסר ספק, כאשר הנתבע לא גבה תשלום כלשהו בגלל שלא הצליח לטפל בתקלה, אזי גם התובע לא יקבל תשלום כלשהו, היות ולא היה מתקבל כל ריוח עבור עבודה זו.

לפיכך הנתבע צריך לשלם עמלה חלקית גם ביחס לתיקון רכב שלו. אולם במקרה זה, התובע לא הציג אסמכתא ברורה לגובה התשלום, והנתבע טוען שלא השתמש בשירותי המוסך, אלא בסיוע חברי של התובע. לפיכך אין חיוב לנתבע.

4) עבור רכב 'אוודי', התובע מבקש עמלה בסך 1,755 ₪. הנתבע לא הכחיש זאת, אך טען שהוא פטור מתשלום, היות ומדובר ברכב של בנו שלא קיבל תשלום עבורו. כאמור לדעת רוב הדיינים, במקרה כזה הנתבע חייב לשלם מחצית מסכום העמלה הרגיל, לפיכך הנתבע חייב בתשלום עמלה בסך 877.5 ₪.

לסיכום: הנתבע חייב לשלם לתובע סך 2107.5 ₪ בגין עמלות מרווחי הנתבע.

יב. תשלום עבור הוצאות מיותרות

התובע מבקש לקבל תשלום מהנתבע, בגין עלות עבודות תיקונים שלא צלחו, ברכבי ניסן וגולף. הנתבע טוען שהתיקונים לא צלחו שלא באשמתו, ולכן הוא לא צריך לשאת בהוצאות אלו. כיון שאין לפנינו ראיות והוכחות לטענות התובע, יש לקבוע כי הנתבע פטור מדין 'המוציא מחבירו עליו הראיה'.

לסיכום: הנתבע פטור מתשלום בגין הוצאות נוספות.

יג. הפרשות לפנסיה וקרן השתלמות

כאמור בפרק ה', למרות שהתובע הנפיק תשלומי שכר עבור הנתבע, הרי שלא התקיימו ביניהם יחסי עובד מעביד. אולם בפועל, הסכים התובע על חיובו לשלם עבור הפרשות פנסיה לנתבע, כחלק מהחובות הכלולות בהנפקת תלוש שכר, אף אם באופן פורמלי בלבד. חיוב זה יתממש בפועל, כאשר הנתבע ימסור לתובע את פרטי קופת הפנסיה שלו.

הנתבע טען שמגיע לו תשלום עבור הפרשות לפנסיה בסך 16,050 ₪, על פי תחשיב של 1,459 ₪ לחודש, למשך 11 חודשים. חישוב זה מבוסס על כך שהתובע שכנגד העביר לנתבע שכנגד תשלום בסך 8,508 ₪ מדי חודש. התובע מכחיש את טענת הנתבע, וטוען שלא קיבל ממנו סכום זה. מאידך הוא מודה בתשלום עבור הפרשות לפנסיה בסך 14,090 ₪ (הכולל הפרשות עובד ומעביד) על פי תחשיב של 1,409 ₪ ש"ח לחודש למשך 10 חודשים, מאפריל 20 - מרץ 21. חישוב זה מבוסס על 20% משכר הברוטו הנקוב בתלוש השכר, שמשקף את כלל ההפרשות הנדרשות עבור פנסיה.

היות וטענת הנתבע מוכחשת ע"י התובע, והנתבע לא הוכיח שהעביר כספים לתובע, לא ניתן לחייב את התובע אלא ע"פ הודאתו, שמבוססת על הנתונים בתלושי השכר שהוגשו לבית הדין. כמו כן, טענת הנתבע, כי התובע חייב לשלם לו סכומים אלו באופן ישיר (עמ' 5, פרוטוקול דיון 2), לא מתקבלת. הודאת התובע היא לתשלום עבור פנסיה בלבד, ולא התחייבות תשלום רגילה, ולכן היא תבוצע רק לקרן פנסיה.

לגבי הפרשות לקרן השתלמות, התובע טוען שלא היתה כל התחייבות כזו. כיון שהפרשה לקרן השתלמות אינה כלולה בהפרשות חובה הכלולות בתלוש השכר, לא ניתן לחייב את התובע ללא ראייה או הודאה.

לסיכום: התובע חייב להפריש לקופת הפנסיה של הנתבע סך 14,090 ₪, לאחר שהנתבע ימסור לתובע את פרטי קופת הפנסיה שלו.

י.ד. תשלום דמי מחלה

היות והתובע הנפיק לנתבע תלושי שכר, הוא מודה לחיובו בתשלום דמי מחלה כחוק. הנתבע טוען שמגיע לו תשלום עבור 106 ימי מחלה. התובע טוען, שאין לכך שום משמעות, היות ובהסדר בין הצדדים היה תשלום גלובלי דרך תלושי שכר, והתשלום בוצע כסדרו לאורך כל התקופה גם בזמן המחלה. מעבר לכך, הנתבע עצמו עבד גם בימי המחלה, ולא ניתן להגיש בקשה רטרואקטיבית לקבלת פיצוי עבור תקופת המחלה בזמן שדווח כי הנתבע עבד כסדרו.

בית הדין מקבל את טענת התובע, ומוסיף על כך: תשלום דמי מחלה פירושו, שאין להפחית משכרו של העובד, כאשר היה מנוע מלעבוד מחמת מחלה. אולם בנידון דידן, התובע לא הפחית כלל משכרו של הנתבע. כמו כן, על פי תלושי השכר שהגיש התובע לבית הדין, עולה כי בתלוש לחודש 12.20 נוצלו כל ימי המחלה שצבר הנתבע, בסך 10.5 ימי מחלה, 1.5 יום לחודש. על פי חוק, אין חובה על הנתבע לשלם דמי מחלה מעבר לימי המחלה שצבר הנתבע, ואילו שולמו במלואם, במסגרת השכר הנקוב בתלוש השכר, שלא פחת מחמת ימי המחלה. הנתבע יכול להגיש בקשה לביטוח לאומי, לקבלת קצבה מחמת חוסר יכולת לעבוד באופן ממושך בגין מחלה, אולם אין זה מענינו של התובע.

לסיכום: התובע פטור מתשלום דמי מחלה לנתבע.

טו. תשלום עבור תיקון רכבי לקוחות התובע

הנתבע טוען כי מגיע לו תשלום עבור עבודות שביצע עבור התובע, בתיקון רכבי הלקוחות שלו, בסך כולל של 6,435 ₪. היות והנתבע לא הגיש אסמכתא וראיה לטענותיו, לא ניתן לחייב את התובע אלא על פי הודאתו. התובע מודה בחוב בסך 585 ₪ עבור תיקון רכב סיטרואן.

לסיכום: התובע חייב לשלם לנתבע סך 585 ₪ עבור תיקון רכב של לקוח התובע.

טז. תשלום עבור תיקון רכבי לקוחות הנתבע

הנתבע טוען כי מגיע לו תשלום עבור עבודות שביצע בתיקון רכבי הלקוחות שלו, בניכוי עמלה לתובע, בסך כולל של 1,404 ₪. התובע מודה חוב זה.

לסיכום: התובע חייב לשלם לנתבע סך 1,404 ₪ עבור תיקון רכבים של לקוחות הנתבע.

יז. תשלום עבור נזק לרכב לקוח הנתבע

הנתבע טוען כי התובע חייב לשלם עבור נזק שנגרם לרכב לקוח שלו, שנופצה שמשותו כאשר הוא עמד בשטח המוסך. התובע טוען כי רכב זה לא עמד בשטח המוסך, אלא במדרכה מחוץ למוסך, וזאת על פי הודאת הנתבע עצמו בדיון (עמ' 5, פרוטוקול דיון 2), ולפיכך התובע לא נושא באחריות. היות והנתבע לא הביא ראיה לדבריו, ואף לא הגיש אסמכתא על גובה התשלום, התובע פטור מתשלום לכל הפחות מדין 'המוציא מחבירו עליו הראיה', ואף מחמת הודאתו שלו.

לסיכום: התובע פטור מתשלום בגין נזק שנגרם לרכב לקוח הנתבע.

יח. תשלום עבור דמי אחסנת רכב התובע

הנתבע טוען, כי היות והתובע חייב אותו להשבית את הרכב שרכש ממנו ולא להשתמש בו, הוא נאלץ לאחסן אותו כדי לשמור עליו, ושילם עבורו דמי אחסנה בסך 7,200 ₪. התובע טוען, כי הנתבע יכל לאחסן את הרכב במוסך, וכי הנתבע שילם עליו דמי אחסנה על דעתו, ללא כל דרישה כזו מצד התובע. היות ומדובר בהוצאה שהכרחיותה לא הוכחה, די היה בכך כדי לפטור את התובע מתשלום. בנוסף, היות והנתבע לא הביא ראיה לדבריו, ואף לא הגיש אסמכתא על גובה התשלום, התובע פטור מתשלום מדין 'המוציא מחבירו עליו הראיה'.

לסיכום: התובע פטור מתשלום בגין דמי אחסנה ששילם הנתבע.

יט. ביטול עסקת מכירת הרכב ותשלום הוצאות הרכב

מוסכם כי הנתבע רכש מהתובע רכב סיטרואן בסך 4,900 ₪, ולא העביר את הבעלות על שמו, כך שבפועל הרכב שימש את הנתבע, אולם הרישום במשרד הרישוי נשאר על שם התובע. לאחר שנצברו חובות שונים מחמת השימוש ברכב, שנזקפו לחובת התובע, ביקש התובע מהנתבע לשלם. לאחר שהנתבע לא שילם במשך זמן, ביקש התובע להשבית את השימוש ברכב, ומשלא נענה, ביטל את רשיון הרכב, ואילץ את הנתבע להפסיק את השימוש בו.

הנתבע טוען, כי על התובע לבטל את עסקת מכירת הרכב, לקבל את הרכב בחזרה לידי, ולשלם לנתבע 11 א' ₪ בגין השבחת הרכב, ועוד סך 4,724 ₪ עבור תשלום ביטוחים וטסט. לטענתו, הוא הבהיר מראש לתובע כי לא יוכל להעביר בעלות עקב תהליך הפשי"ר. מאידך, טוען התובע, כי הנתבע לא אמר מראש שלא יוכל להעביר בעלות כלל, אלא שיעשה זאת יותר מאוחר ולא לאלתר. לכן אין מקום לביטול העסקה, וממילא אין לחייב את התובע בהוצאות הנדרשות לשימוש ברכב.

תחילה נבהיר, מהו התוקף ההלכתי לקניין הרכב, בנידון דידן, שלא נחתם חוזה מכר, ולא נערך רישום מסודר. רכב הוא מטלטלין, שעל פי ההלכה אינו נקנה בכסף, אבל יכול להיקנות במשיכה (שו"ע חו"מ קצח, א), למשל על ידי נהיגה ברכב שמזיזה אותו ממקומו, כמו רכיבה על בהמה (שו"ע חו"מ קצח, ג). משיכה לא קונה ברשות הרבים אלא בסימטא (שו"ע חו"מ קצח, ב), כלומר רחוב צדדי שיש רשות לכולם להלך בו, אולם בפועל לא מהלכים בו רבים רוב הזמן (רשב"ם בבא בתרא עו, ב).

אם כך, הרכב נקנה כאשר הקונה נוהג בו לרחוב צדדי. ומכיון שכל מי שנוסע במכונית במשך יום גם מחנה אותה - אגן סהדי שנעשתה משיכה.

לפיכך יש לקבוע כי הרכב עבר לבעלות הנתבע, לאחר הסכמת הצדדים למוכרו, ולאחר מסירת מפתחות הרכב מהתובע לנתבע לשם קנייתו. כמו כן יש לשער שהנתבע נהג ברכב גם ברחוב צדדי, ובכך נעשה גם קנין משיכה.

אף שבנידון דידן לא נעשתה העברת בעלות ברישום של משרד הרישוי כמקובל, הדבר אינו מעכב את תוקף הקניין, היות שהליך הרישום אינו הכרחי בביצוע המכירה אף לפי חוק המדינה. רישום הרכב אינו מעכב את ביצוע העיסקה על פי חוק, והוא נדרש רק מבחינה הצהרתית ולשם הסדר הטוב, כדי שלא ייזקפו חובות כתוצאה מהשימוש ברכב על שם המוכר. וזאת בשונה מקניית נדל"ן, שם לפי החוק עוברת הבעלות רק עם הרישום בטאבו, כך שעיסקת המכר לא נגמרת בלעדיה (סעיף 7 לחוק המקרקעין).

כך נאמר למשל בפסק דין סהר (פ"ד נא(4) עמ' 464): "מכירת הרכב היא מכר של מטלטלין, אשר על פי סעיף 33 לחוק המכר תשכ"ח-1968 הבעלות בהם עוברת במסירת הממכר ואינה טעונה רישום כלשהו. עם זאת, קיימת חובת רישום בעלות ושינוי בעלות בכלי רכב מכוח החוק. כיצד מתיישבים שניים אלה ומה משמעותו המשפטית של הרישום? לכאורה, רישום זה הוא בעל ערך דקלרטיבי שלא כרישום מקרקעין בלשכת רישום המקרקעין שהוא קונסטרוטיבי (ראה להשוואה תקנות המקרקעין (ניהול ורישום), תש"ל-1969)".

לגבי טענת הנתבע לביטול העיסקה – לטענת הנתבע, הקנין היה מותנה בכך שלא יעביר בעלות, ואילו היה נדרש להעביר בעלות לא היה קונה את הרכב. לטענת התובע, הקנין לא היתה מותנה בכך שלא יעביר בעלות. לדעת בית הדין, טענת הנתבע נדחית, ולא ניתן לתבוע ביטול עסקה ותשלום הוצאות הרכב. הטעם לכך הוא, שקנין הרכב בוצע באופן ודאי, ויש ספק מכח טענת הצדדים האם הקנין נעשה על תנאי.

כאמור לעיל בפרק ו לפסק הדין, כאשר יש קנין ודאי ותנאי המוטל בספק, יש להכריע כי הקנין קיים ועומד, לאחר שהמקח מוחזק ברשות הקונה בנידון זה הקביעה אף פשוטה יותר, כי היא לא מחייבת בתשלום כדלעיל, אלא פוטרת מתשלום.

כמו כן, דרישת התובע להשבת הרכב מוצדקת, לאור התחייבות הנתבע המופיעה בהצהרה שהוגשה לבית הדין, לשלם את כל החובות הנזקפות מחמת השימוש ברכב. משלא עשה את המוטל עליו, זכותו של התובע להתגונן מפני זקיפת תשלומים לחובתו.

הנתבע אף טען, שהתובע התרשל בכך שלא רשם את הרכב על שם הנתבע. אולם טענה זו נדחית, היות ואין אפשרות לשנות את רישום הרכב ללא הסכמת שני הצדדים והגשת תעודות זהות של שניהם. לכן הנתבע מנע מהתובע את עדכון הרישום ברכב על שם הנתבע.

לסיכום: רכב הסיטרוואן שייך לנתבע, והוא לא יכול לחייב את התובע לקנותו בחזרה, ולא יכול לחייבו לשלם את ההוצאות הנדרשות לשימוש ברכב.

כ. הוצאות משפט

על פי המדיניות ההלכתית של רשת בתי הדין 'ארץ חמדה-גזית', כאשר הצדדים התנהלו באופן הוגן בהליך הדיון המשפטי, כל צד נושא בהוצאות המשפט בעצמו, והצדדים מתחלקים ביניהם בתשלום אגרת בית הדין.

עם זאת, ניתן להטיל על אחד מבעלי הדין את הוצאות בית הדין במקרים שונים, כגון תביעת שווא שהוגשה ברשלנות (מדיניות הלכתית: חיוב בהוצאות משפט, סעיף 4.ד). ובכן, ב"כ התובע שכנגד הודה כי יש למחוק את התביעה בסך 31,608 ₪, המופיעה בסעיף 59 לכתב ההגנה, ובסעיף 18 לכתב התביעה שכנגד (הודאתו מופיעה בפרוטוקול 2, עמ' 7, ומאוזכרת בסיכומי התובע סעיף 9, ואינה מוכחשת בסיכומי התשובה של התובע שכנגד).

אם כן, התובע לא צריך לשלם את מחצית האגרה עבור תביעה זו.

עבור הוצאות בית הדין, התובע שילם 500 ₪, והנתבע שילם 1480 ₪. **הנתבע צריך להתחלק עם אגרת התובע, ולשלם לתובע 250 ₪.** התובע צריך להתחלק עם אגרת התובע שכנגד, בחלק האגרה הבא: 1.5% מסכום התביעה שכנגד המעודכן, שהוא 67,062 ₪, וסך האגרה המשולמת עבורו היא 1,006 ₪. **לפיכך על התובע לשלם לתובע שכנגד 503 ₪.**

כא. תחשיב ההחלטות

	<u>תביעה</u>
שכירות	14,000 ₪
סגירות המחסן	4,680 ₪
כביש שש	1,729 ₪
חניה	100 ₪
מנעולים	0
עמלה 15%	$2,107.5 = 877.5 + 105 + 1,125$ ₪
הוצאות מיותרות	0
דמי מחלה	0
חצי מאגרת בית הדין	250
סה"כ:	22,866.5 ש"ח
<u>תביעה נגדית</u>	
רכב של התובע	585

1404	תיקון רכבי לקוחות
0	נוק לרכב לקוח
0	אחסנת רכב נתבע
0	ביטול עסקת רכב
₪ 503	חצי מאגרת בית הדין
₪ 2,492	סה"כ:
₪ 20,374.5	סה"כ תשלום לתובע:

כב. החלטות

1. הנתבע חייב לשלם לתובע סך 20,374.5 ₪, תוך 35 יום ממועד מתן פסק הדין.
2. התובע חייב להפריש לקופת הפנסיה של הנתבע סך 14,090 ₪. תשלום זה יבוצע תוך 30 יום ממועד מסירת פרטי קופת הפנסיה לתובע.
3. ניתן לערער על פסק הדין תוך 30 יום ממועד מתן פסק הדין.

פסק הדין ניתן ביום א' אב תשפ"ג

19 ביולי 2023

בזאת באנו על החתום

הרב אבשלום בידני

הרב אבישי קולין, אב"ד

הרב אהרן פלדמן